

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11–13. oktobar 2012.

PANEL 3: FINANSIRANJE MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA U POLJOPRIVREDI I INDUSTRIJI HRANE: REŠENJA

**Glavne prepreke za finansiranje prehrambene industrije
(poljoprivrede i MSP sektora)**

Dr Ana Jolović, USAID Projekat za bolje uslove poslovanja

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11–13. oktobar 2012.

Ograničenja na strani ponude		Ograničenja na strani preduzeća
<ul style="list-style-type: none"> • Neefikasno izvršenje • Visoki troškovi finansiranja • Regulatorna destimulacija • Mali broj alternativnih izvora finansiranja • Slabe prateće usluge • Nedovoljna usredsređenost banaka na prehrambenu industriju • Neizvesnost i nedoslednost poljoprivredne politike • Loše strukturirani programi kreditnih subvencija 	<p>JAZ FINANSIRANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna likvidnost • Neadekvatan kolateral • Mentalitet zajmoprimca i nesklonost ka riziku • Slabi kapaciteti za prezentovanje preduzeća/poljoprivrednika • Neadekvatan iskorišćenost tržišnih snaga poljoprivrednika i MSP • Niska kreditna sposobnost prehrambene industrije i visok rizik u ovom sektoru • Nedostatak adekvatnog regulatornog i institucionalnog okvira • Loše strukturirani programi subvencija za proizvodnju

Ograničenja na strani ponude

- **Neefikasno izvršenje**
 - Konstantna slabost sistema izvršenja, niska stopa i visoka cena naplate, nepredvidivost postupka naplate.
- **Visoka cena finansiranja**
 - Najviši troškovi finansiranja u regionu, visoke referentne stope zbog finansiranja države, visoka stopa rizika, posebno u poljoprivredi, visoki administrativni i regulativni troškovi.
- **Regulatorna destimulacija**
 - Neadekvatni regulatorni podsticaji za poljoprivrednike i MSP sektor, propisi o kreditnim rezervacijama, vrstama kolaterala, kapitalni standardi, obaveze prema poreskom zakonu.
- **Mali broj alternativnih izvora finansiranja**
 - Ograničena kreditna ponuda banaka, nepostojanje propisa o nebankarskim kreditnim institucijama, nedostaci Zakona o lizingu, loša naplata među firmama, nerazvijeno tržište kapitala za veća MSP.

Ograničenja na strani ponude

- **Slabe prateće usluge**
 - Izazovi u pogledu kvaliteta pratećih usluga neophodnih za finansiranje (procenitelji, računovođe, revizori i slično), nedovoljna osiguravajućih društava u radu sa prehrambenom industrijom.
- **Nedovoljna usredsređenost banaka na prehrambenu industriju**
 - Nedostatak konkretnih znanja i odgovarajućih bankarskih proizvoda.
- **Neizvesnost i nedoslednost poljoprivredne politike**
 - Veliki broj i nekonzistentnost poljoprivrednih politika i prioriteta, negativan uticaj na sposobnost zajmoprimca da planira i usredsredi napore u pogledu proizvodnje i prerade.
- **Loše strukturirani programi kreditnih subvencija**
 - Subvencije su bitne, ali za podsticanje rasta i premošćavanje jaza na tržištu, a ne za konkurisanje tržištu.

Ograničenja na strani preduzeća

- **Nedovoljna likvidnost**
 - Najduži periodi naplate u Evropi, neadekvatno izvršenje, poreski propisi, blokada računa i teškoće projektovanja tokova gotovine usled nestabilnog deviznog kursa i inflacije.
- **Neadekvatan kolateral**
 - Nepostojanje kolaterala prihvatljivog za zajmodavce, stanje i tržišna vrednost kolaterala, odsustvo potrebnih dozvola.
- **Mentalitet zajmoprimca i nesklonost ka riziku**
 - Nesklonost ka riziku, pogrešne percepcije, nedostatak znanja i slaba kreditna kultura, neprimerena očekivanja od državne podrške, negativan naboj prema bankama.
- **Slabi kapaciteti za predstavljanje preduzeća**
 - Nedovoljni kapaciteti poljoprivrednika za predstavljanje svojih preduzeća/poslova, nedostatak formalne kreditne istorije, izrada finansijskih izveštaja i biznis planova, raširena siva ekonomija usled strogih propisa o poslovanju i porezima.

Ograničenja na strani preduzeća

- **Nedovoljna iskorišćenost tržišnih snaga poljoprivrednika i MSP**
 - Neadekvatan aktivizam, loša komunikacija sa zajmodavcima, nedostatak pouzdanih kanala za javno-privatni dijalog, nepostojanje efikasnih poljoprivrednih zadruga i pregovaračkih moći proizvođača
- **Niska kreditna sposobnost prehrambene industrije i visok rizik u ovom sektoru**
 - Veoma nerazvijen sistem za navodnjavanje i odvodnjavanje, nestabilni prinosi, izuzetno visok nivo rizika što onemogućava jeftinije i dostupnije finansiranje
- **Nedostatak adekvatnog regulatornog i institucionalnog okvira**
 - Nepostojanje bitnih regulativa za poljoprivredu – Zakon o zadrugama, Zakon o robnoj berzi, itd., što doprinosi visokom riziku kreditiranja MSP i poljoprivrednog sektora.
- **Loše struktuirani programi subvencija za proizvodnju**
 - Za ostvarenje rasta, neophodno je da proizvodnja bude profitabilna, a ne da zavisi od subvencija. Subvencije su bitne za rast, ne za pokrivanje gubitaka.

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11–13. oktobar 2012.

Rešenja?